

Uw brief van
19 oktober 2020

Uw kenmerk

Ons kenmerk
Zaaknummer: 1025247

Bijlage[n]
-

Behandeld door
JZ

Doorkiesnummer
0592-266622

Vries
12 januari 2021

Aan: Fractie ChristenUnie
t.a.v. de heer Van den Born

cutynaarlo@gmail.com

gemeente Tynaarlo

Onderwerp: vragen over teruggekeerde Joodse inwoners

Geachte heer Van den Born,

Op 19 oktober 2020 stuurde u ons een mail. Hierin vraagt u aandacht voor de situatie van de Joodse inwoners en hun nabestaanden na de oorlog. U verwijst naar een onlangs gehouden landelijk onderzoek waaruit blijkt dat gemeenten eigendommen van Joodse inwoners hebben gekocht tijdens de oorlogsperiode.

Eigendommen Joodse inwoners

U verzoekt het college om na te gaan of er in beslag genomen eigendommen van Joodse inwoners zijn gekocht door de gemeente dan wel door andere partijen. Als dit het geval blijkt te zijn, en er nog geen compensatie of teruggave is geregeld, vraagt u om zo goed als mogelijk recht te doen aan betrokken inwoners of hun nabestaanden. Hetzij door zelf te zorgen voor herstel of schadevergoeding, hetzij door bemiddeling met andere partijen die in beslag genomen Joodse eigendommen hebben overgenomen.

Rechtsherstel

Uw vraag past binnen een breder maatschappelijke ontwikkeling waarin hernieuwde aandacht is voor de het rechtsherstel van Joodse oorlogsslachtoffers. Verschillende gemeenten hebben of voeren momenteel onderzoek uit hoe men destijds is omgegaan met Joodse bezittingen. Zoals ook geconcludeerd wordt in één van de vele onderzoeken: 'niet de menselijke maat, maar de gemeentelijke schatkist bepaalde welke beslissingen werden genomen na de Tweede Wereldoorlog'.

Onderzoek

Er is archiefonderzoek gepleegd door de gemeente. Voor zover wij kunnen achterhalen zijn er door de drie voormalige gemeenten geen panden aangekocht van Joodse inwoners. Wel is in het archief een bevel tot inbeslagname aangetroffen van 2 Joodse winkelpanden en een woning. Dit is gebeurd door OMNIA (dit was een trustmaatschappij die joodse ondernemingen te gelde maakte voor het Duitse Rijk). De panden zijn door OMNIA verkocht aan inwoners van de gemeente Zuidlaren.

Uit de door u aangedragen landelijke onderzoeken blijkt dat er door verschillende gemeenten destijds erfpacht of belastingen zijn geïnd. Ook hiervan hebben wij niet kunnen achterhalen dat dit in de drie voormalige gemeenten heeft plaatsgevonden.

Uit openbare bronnen blijkt dat een aantal panden tijdens de oorlog van Joodse inwoners zijn verkocht aan particulieren. Uit ons onderzoek blijkt dat de gemeente hierin geen rol heeft gespeeld.

Postadres

Postbus 5, 9480 AA Vries

Bezoekadres

Kornoeljeplein 1, Vries

Website

www.tynaarlo.nl

Bankrelaties

IBAN: NL02BNGH0285079050

IBAN: NL05BNGH0285079093 (belastingen en leges)

Telefoonnummer

[0592] 26 66 62

Faxnummer

[085] 20 84 923

E-mail

info@tynaarlo.nl

BIC: BNGHNL2G

Compensatie

U verzoekt in uw brief om recht te doen aan betrokkenen, hetzij door compensatie, hetzij door een schadevergoeding. Daar uit ons onderzoek blijkt dat de voormalige gemeenten geen vastgoed is aangekocht is bemiddeling of een schadevergoeding niet van toepassing.

Vragen

Heeft u nog vragen of wenst u nog nadere informatie over het archiefonderzoek dan kunt u contact opnemen met mevrouw H. Sprang, bereikbaar via 0595-266622.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders

O. de Jager RC MAC
gemeentesecretaris a.i.

drs. M.J.F.J. Thijsen
burgemeester

Deze brief is automatisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.

ChristenUnie Tynaarlo

Aan:

College van B en W

gemeente Tynaarlo

Kornoeljeplein 1

9481 AW Vries

Van: Fractie ChristenUnie Tynaarlo

Onderwerp: Teruggekeerde Joodse inwoners van Zuidlaren 1945

Paterswolde, 17 oktober 2020

Geacht college,

We vieren dit jaar in alle rust het feit dat 75 jaar geleden de bevrijding van de bezetting van Nederland door Duitse troepen. Meer dan dat, het schrikbewind van Hitler kwam tot een einde, de concentratiekampen gingen open, vele gevangenen werden bevrijd. Zij gingen op weg naar huis.

Er moest in die tijd veel geregeld worden en de middelen waren beperkt, dat kan voor een deel verklaren waarom de terugkeer van de gevangenen vaak niet veel aandacht kreeg. Langzamerhand wordt echter steeds meer bekend over de lotgevallen van deze landgenoten, met bijzondere aandacht voor de situatie van de Joodse inwoners. Hun bezittingen waren meestal in beslag genomen en verkocht. Zij werden geconfronteerd met onbegrip, bureaucratie en zelfs vijandelijke houding van Nederlanders.

Bevrijding kan alleen gevierd worden als ook recht wordt gedaan. Nog onlangs was er in de pers aandacht voor het feit dat gemeenten eigendommen van Joodse inwoners hadden gekocht, die in beslag waren genomen door de bezetter. Een aantal gemeentes, waaronder Assen, is nu begonnen met nagaan of dit bij hun het geval is en hoe dit kan worden rechtgezet. Tynaarlo wordt niet genoemd in dit rijtje.

Voor zover ons bekend waren er in Zuidlaren ongeveer 100 Joodse inwoners, van hen zijn er 17 teruggekeerd. In Zuidlaren woonden in elk geval enkele winkeliers, van wie de zaken verkocht zijn. In Eelde was er één Joodse inwoner, deze heeft de oorlog overleefd door succesvol onder te duiken. Of in Vries Joodse inwoners waren is ons niet bekend, in elk geval ontbreekt hier de lijst van teruggekeerde Joden.

Dit leidt tot de volgende vragen van de ChristenUnie aan het college:

1. De ChristenUnie vraagt het college om voor de voormalige gemeenten van Tynaarlo na te gaan of er in beslag genomen eigendommen van Joodse inwoners zijn gekocht door de gemeente dan wel door andere partijen.

Secretariaat: H. van den Born

E: cutynaarlo@gmail.com

I: <https://tynaarlo.christenunie.nl>

T: 06-33764606

KvK: 04072431

ChristenUnie Tynaarlo

2. Als dit het geval blijkt te zijn, en er nog geen compensatie of teruggave is geregeld, vragen we de gemeente om zo goed als mogelijk is recht te doen aan betrokken inwoners of hun nabestaanden, hetzij door zelf te zorgen voor herstel of schadevergoeding, hetzij door bemiddeling met andere partijen die in beslag genomen Joodse eigendommen hebben overgenomen.

Wij zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groeten,

Henny van den Born

Fractievoorzitter ChristenUnie Tynaarlo

ChristenUnie Tynaarlo

Voor informatie:

<https://joodsecanon.nl/94z/1945-Terugkeer/>

<https://psychotraumanet.org/nl/antisemitisme-nederland-vlak-na-de-bevrijding-een-onderzoek-naar-negatieve-reacties-van-niet-joden>

<https://demonitor.kro-ncrv.nl/artikelen>

<https://www.nu.nl/binnenland/6081843/gemeenten-onderzoeken-behandeling-van-joodse-huiseigenaren-na-de-oorlog.html>

Teruggekeerde Joden per gemeente (Croes en Tammes), aantal en percentage van oorspronkelijke aantal:

Plaats:	Aantal	%
Drenthe	2.498	20
Assen	427	12,9
Beilen	57	24,6
Borger	14	0
Coevorden	143	14
Dalen	16	18,8
Eelde	1	100
Emmen	177	25,7
Gieten	23	4,3
Hoogeveen	208	33,5
Meppel	250	22
Odoorn	12	50
Roden	12	8,3
Rolde	12	8,3
Ruinen	11	9,1
Smilde	13	15,4
Wijk, de	2	50
Zuidlaren	17	17,6
Zweelo	2	0

Secretariaat: H. van den Born

E: cutynaarlo@gmail.com

I: <https://tynaarlo.christenunie.nl>

T: 06-33764606

KvK: 04072431